

Betænkning afgivet af Kirkeudvalget den 20. maj 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi.

(Etablering af permanente stiftsråd)

[af kirkeministeren Birthe Rønn Hornbech]

1. Ændringsforslag

Kirkeministeren har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 13. november 2008 og var til 1. behandling den 28. november 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kirkeudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Den 13. november 2008 sendte kirkeministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Grundtvigsk Forum og

Præsteforeningen.

Deputationer

Endvidere har Grundtvigsk Forum og Præsteforeningen mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til kirkeministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Nogle af udvalgets spørgsmål og kirkeministerens svar herpå er optrykt i bilag 2 til betænkningen.

Samrådsspørgsmål

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til kirkeministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et samråd i udvalget den 13. maj 2009.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Flertallet henviser til kirkeministerens svar på spørgsmål 6 optrykt som bilag til betænkningen og noterer sig, at der med lovforslaget ikke er lagt op til en ændring af hverken stiftsbidraget eller dets anvendelsesområder. Stiftsrådets funktion vil også fremover være et rådgivende organ på stiftsniveau, som via stiftsbidraget har mulighed for at støtte aktiviteter til gavn for det kirkelige liv i stiftet. Stiftsrådene vil således ikke have nogen form for myndighed over de lokale menighedsråd.

Flertallet bemærker i øvrigt, at nedsættelse af eventuelle underudvalg skal finansieres inden for de eksisterende rammer.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget ønsker desuden at tilføje, at partierne gerne havde set, at der frem for den for tiden løbende og usammenhængende enkeltsagslovgivning på folkekirkeområdet bliver nedsat en analysegruppe som foreslået i beslutningsforslag nr. B 144 med henblik på at fremtidssikre folkekirken ved, at lovgivningen sker på en mere gennearbejdet og koordineret baggrund.

S, SF og RV forudser, at lovgivningen om at gøre stiftsrådene permanente vil skulle ændres væsentligt, såfremt regeringen gennemfører sit regeringsgrundlag vedrørende omlægning af løntilskuddet til bloktilskud.

Et *mindretal* i udvalget (EL) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *kirkeministeren*, tiltrådt af et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL):

Til § 1

1) Efter nr. 1 indsættes som nye numre:

»01. I § 17 b, stk. 8, der bliver stk. 9, ændres »stk. 7, 1. pkt.« til: »stk. 8, 1. pkt.« og »stk. 7, 2. pkt.« til: »stk. 8, 2. pkt.«

02. I § 17 c, stk. 6, ændres »stk. 1-3 og stk. 5-8« til: »stk. 1, 3, 4 og 6-9«.

[Konsekvensrettelser]

2) I den under nr. 2 foreslåede § 23, stk. 1, 2. pkt., ændres »2 repræsentanter for stiftets præster« til: »3 repræsentanter for stiftets præster«.

[Ændring af antallet af repræsentanter for præsterne]

Til § 2

3) Datoen »1. februar« ændres til: »1. august«.

[Udskudt ikrafttræden]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslag nr. 1 indsættes to nye numre i lovforslaget. Hensigten med nr. 01 er at ændre hovedlovens § 17 b, stk. 8, som med lovforslaget bliver stk. 9, således at henvisningen til »stk. 7, 1. pkt.« ændres til »stk. 8, 1. pkt.« og henvisningen til »stk. 7, 2. pkt.« ændres til »stk. 8, 2. pkt.«. Ændringen er en nødvendig konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter hovedlovens § 17 b, stk. 2-8 bliver til stk. 3-9.

Hensigten med nr. 02 er at ændre hovedlovens § 17 c, stk. 6, således at henvisningen til »stk. 1-3 og stk. 5-8« ændres til »stk. 1, stk. 3-4 og stk. 6-9«. Denne ændring er en nødvendig konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter der indsættes et nyt stk. 2 i hovedlovens § 17 b, hvorefter bestemmelsens stk. 2-8 bliver stk. 3-9.

Til nr. 2

Med ændringsforslagets nr. 2 øges antallet af repræsentanter for præsterne i stiftsrådet fra 2 til 3.

Baggrunden for ændringen er et ønske om at skabe bedre balance mellem de valgte menighedsrepræsentanter og stiftsrådets gejstlige medlemmer. Stiftsrådet skal således først og fremmest være et rådgivende organ for biskoppen, og i denne sammenhæng er det ønskeligt, hvis den gejstlige repræsentation i stiftsrådet styrkes. Det er dog fortsat af stor vigtighed, at de valgte menighedsrepræsentanter er i flertal i stiftsrådet, hvilket også vil være tilfældet med denne ændring.

Til nr. 3

Med ændringsforslag nr. 3 ændres lovforslagets ikrafttrædelsesdato til 1. august 2009.

Baggrunden for denne ændring er, at lovforslaget ikke er vedtaget i Folketinget inden den 1. februar 2009, som var sat som ikrafttrædelsestidspunkt i lovforslaget.

Såfremt lovforslaget vedtages, er det Kirkeministeriets hensigt i umiddelbar forlængelse af lovens ikrafttræden den 1. august 2009 at udstede en bekendtgørelse, som regulerer valg til stiftsråd. Valg til stiftsråd vil således blive udskrevet primo august 2009, således at stiftsrådene kan tiltræde den 1. november 2009.

Som konsekvens heraf har Kirkeministeriet forlænget funktionsperioden for de siddende stiftsudvalg vedrørende økonomi og stiftsråd, således at funktionsperioden udløber den 1. november 2009.

Flemming Damgaard Larsen (V) Britta Schall Holberg (V) fmd. Jens Kirk (V)

Per Bisgaard (V) Jesper Langballe (DF) Søren Krarup (DF) Charlotte Dyremose (KF)

Per Ørum Jørgensen (KF) Naser Khader (KF) Karen J. Klint (S) Sophie Hæstorp Andersen (S)

Benny Engelbrecht (S) Leif Lahn Jensen (S) Pernille Vigsø Bagge (SF) nfm.

Anne Baastrup (SF) Bente Dahl (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 58

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra kirkeministeren
2	Kopi KIU alm. del – spm. 17-20 om præster og ansættelsesforhold, til kirkeministeren
3	Kopi af brev af 17/11-2008 fra Niels Henrik Lyngbye og kirkeministerens svarbrev
4	Henvendelse af 9/12-08 fra Grundtvigsk Forum
5	Oplæg modtaget fra Grundtvigsk Forum ved foretræde 10/12-08
6	Henvendelse af 5/1-09 fra Præsteforeningen
7	Orientering om forlængelse af funktionsperioden for de siddende stiftsøkonomiudvalg og stiftsråd til den 1. november 2009, fra Kirkeministeriet

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 58

Spm.nr.	Titel
1	Spm., om der i forslaget ikke sondres mellem en overenskomstansat/åremålsansat/tjenestemandsansat præst, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 9/12-08 fra Grundtvigsk Forum, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til oplæg modtaget fra Grundtvigsk Forum, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelsen af 5/1-09 fra Præsteforeningen, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm., om ministeren kan oplyse, om det permanente stiftsråds forslag om anvendelsen af det bindende stiftsbidrag er at opfatte som andet end råd eller ideer, som sogn eller menighedsråd har frihed til at afvise, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om ministeren vil uddybe, hvad der menes med kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster, formidling af kristendom, udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, it, medier, kirkemusik og lign., herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 58**Samråds-
spm.nr.****Titel**

A Samrådssp., om ministeren kan redegøre for sagens status og herunder oplyse, hvordan ministeren vil følge op på den midlertidige dispensation, der er givet via medierne, til kirkeministeren

Nogle af udvalgets spørgsmål til kirkeministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 5 og 6 og kirkeministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, S, DF, SF, KF og RV.

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes oplyse, om det permanente stiftsråds forslag om anvendelsen af det bindende stiftsbidrag er at opfatte som andet end råd eller ideer, som sogn eller menighedsråd har frihed til at afvise?

Svar:

Menighedsrådene er selvstændige forvaltningsorganer, som har til opgave at styre sognets kirkelige og administrative anliggender. Nærværende lov ændrer ikke på dette.

I modsætning hertil står stiftsrådet, der både i dag og efter lovforslaget først og fremmest er et rådgivende organ, som har til opgave at rådgive biskoppen og understøtte det lokale kirkelige liv i stiftet.

De eneste områder, hvor stiftsrådet er tillagt besluttende kompetencer i forhold til menighedsrådene, er således i forbindelse med forvaltningen af stiftsmidlerne samt ved selve udskrivningen af det bindende stiftsbidrag. Disse kompetencer er i dag tillagt stiftsudvalget vedrørende økonomi.

Den lokale selvbestemmelse er således fortsat fuldt til stede, og ingen sogne kan tvinges til at deltage i udviklingsprojekter eller benytte materiale, der er finansieret af stiftsbidraget.

Sognet er og forbliver omdrejningspunkt i Folkekirken – det centrale organ. Det ændrer lovforslaget ikke på. Stiftsrådet er således ikke et overmenighedsråd.

Spørgsmål 6:

Vil ministeren uddybe, hvad der menes med:

- kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster,
- formidling af kristendom,
- udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, it, medier, kirkemusik og lign., herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter?

Svar:

Gennem årene har landets stifter bidraget til løsningen af diverse opgaver i forbindelse med det kirkelige liv på stiftsniveau.

For eksempel er der gennem mange år på stiftsniveau etableret fora for diskussion af holdninger om kirkens arbejde, udgivet stiftsbøger og/eller stiftsblade, afholdt præstekonventer og stiftsdage, arrangeret efter- og videreuddannelse af præster og andre medarbejdere i samvirke med folkekirkens uddannelsesinstitutioner og inspireret til samarbejde inden for områder som undervisning, mellemkirkeligt arbejde mv.

Frem til 2007 var det alene biskoppen, som styrede omfanget og karakteren af disse aktiviteter. Finansieringer af aktiviteterne skete over stiftsfondene, over stifternes egen bevilling og over præstebevillingen.

I 2007 blev der med vedtagelsen af lov nr. 531 af 6. juni 2007 skabt hjemmel til, at der fremover kunne udskrives et bindende stiftsbidrag til finansiering af den ovennævnte type aktiviteter på stiftsniveau. Stiftsbidraget skulle i modsætning til tidligere ikke forvaltes af biskoppen alene, men af stiftsudvalget vedrørende økonomi, som består af biskoppen og en læg repræsentant fra hvert af stiftets provstier.

I forbindelse med stiftsrådsforsøgene overtog en række af stiftsrådene efter dispensation fra kirkeministeren opgaven med at udskrive det bindende stiftsbidrag fra stiftsudvalgene vedrørende økonomi. Det er denne ordning, som lovforslaget om permanente stiftsråd vil gøre permanent. Der ændres således med lovforslaget hverken på stiftsbidraget eller dets anvendelsesområde.

Hensigten med stiftsbidraget er således også fremover alene at give økonomisk mulighed for, at stiftet kan bidrage til det kirkelige liv på stiftsniveau.

Der tillægges således ikke stiftsrådet nogle nye kompetencer med dette lovforslag, og stiftsrådene har således heller ikke fremover i øvrigt nogen form for myndighed i forhold til menighedsrådet.

I lighed med hvad der er tilfældet i dag, er den lokale selvbestemmelse således fortsat fuldt til stede, og ingen sogne kan tvinges til at deltage i aktiviteter, som der ikke er opbakning til lokalt.

Stiftsrådet er således – i lighed med de nuværende stiftsudvalg vedrørende økonomi – ikke et overmenighedsråd, men et rådgivende organ på stiftsniveau, som via stiftsbidraget har mulighed for at støtte aktiviteter til gavn for det kirkelige liv i stiftet.